

Memo

aan: Algemeen Bestuur RUD Utrecht
van: Dagelijks Bestuur RUD Utrecht
steller: Koen Snelder / Maarten Oderkerk
onderwerp: AP03.1a_Oplegnotitie transitie Omgevingswet bodem
t.b.v.: AB d.d. 28-03-2019
bijlage: b) Notitie transitie Omgevingswet bodem

Status

- ter kennisneming
  - ter (oriëntatie) bespreking
  - ter besluitvorming
-

Voorstel

De leden van het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. Toe te werken naar één krachtig bodemloket in de provincie Utrecht, met als uitgangspunten: totaalondersteuning en het vormgeven van een intensieve samenwerking tussen RUD Utrecht en ODRU.
  2. Als voorstel 1. wordt onderschreven: als vervolgstap een samenwerking met de ODRU initiëren door met het Dagelijks bestuur toe te werken naar een samenwerkingsconvenant.
  3. Als voorstel 2. wordt onderschreven en wordt uitgevoerd: op basis hiervan een apart projectvoorstel in te dienen voor de voorbereiding en het organiseren van de samenwerking.
-

Samenvatting

Op dit moment voert de RUD Utrecht, namens de provincie, ook bodemtaken uit op het grondgebied van de ODRU. Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking en zullen de provinciale bodemtaken (voor 80%) naar de gemeenten verschuiven. Om deze taakovergang in goede banen te leiden, is richting benodigd voor de wijze van samenwerking met de gemeenten, ODRU en provincie. De richting die het DB van de RUD Utrecht voorstelt is dat de RUD Utrecht toe gaat werken naar één krachtig bodemloket voor het gehele grondgebied in de provincie Utrecht. Hiermee kan de kwaliteit en dienstverlening optimaal worden gewaarborgd in een robuuste organisatie en daarnaast voorkomen we ongewenste lokale verschillen door één overzicht te houden. Dit betekent dat de RUD vorm wil gaan geven aan een intensieve samenwerking met de ODRU en zich gaat voorbereiden om alle gemeenten en de provincie inhoudelijk te kunnen ondersteunen.

Toelichting

1. Inleiding

De RUD Utrecht staat voor een gezonde en veilige leefomgeving. De dienst vormt een meerwaarde voor haar deelnemers, omdat ze door bundeling van expertise in staat is een betere kwaliteit te leveren. Om de kwaliteit verder te verbeteren wil de RUD Utrecht werken aan haar informatie positie om integrale adviezen te kunnen geven. De achterliggende gedachte is dat we hierdoor initiatiefnemers helpen om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Gemeenten krijgen de ruimte om beleid te maken. De RUD Utrecht wil zich zo danig ontwikkelen dat ze ondersteuning kunnen bieden bij beleid en de uitvoering hierop kunnen afstemmen. Dit vraagt om een ontwikkeling van de organisatie die aansluit op de vraagstukken die na de invoering van de Omgevingswet in 2021 gaan spelen.

In 2021 heeft de invoer van de Aanvullingswet bodem en het Aanvullingsbesluit bodem een bijzonder grote impact. Door deze wijziging zullen de provinciale bodemtaken, op het gebied van de Wet Bodembescherming, voor 80% naar de gemeenten gaan verschuiven. Dit betekent dat verantwoordelijkheden verdeeld raken tussen de gemeenten en de provincie en daarmee tussen de RUD én de ODRU. Daarmee ligt er een provincie-breed vraagstuk op tafel: hoe organiseren we de bescherming van de bodem in 2021 in de provincie Utrecht?

Om hier richting in te bepalen is een antwoord benodigd op deze vragen:

- ✓ Welk werk wordt door de aangesloten gemeenten in 2021 op bodemgebied gevraagd? Zijn dit basistaken, is dit specialistisch werk en wordt er ook een adviserende rol verwacht?
- ✓ Op wat voor wijze moet de RUD zich, op bodemgebied, tot de ODRU gaan verhouden?

In de voorbereiding op de Omgevingswet is er op het gebied van bodem, door de taakverschuiving van de provincie naar gemeenten, urgentie geboden. In deze notitie wordt de gekozen richting en de afwegingen van het Dagelijks Bestuur weergegeven en een perspectief voor het vervolg geschetst. Aan het Algemeen Bestuur wordt gevraagd om zich uit te spreken over deze richting.

2. Ontwikkelopgave

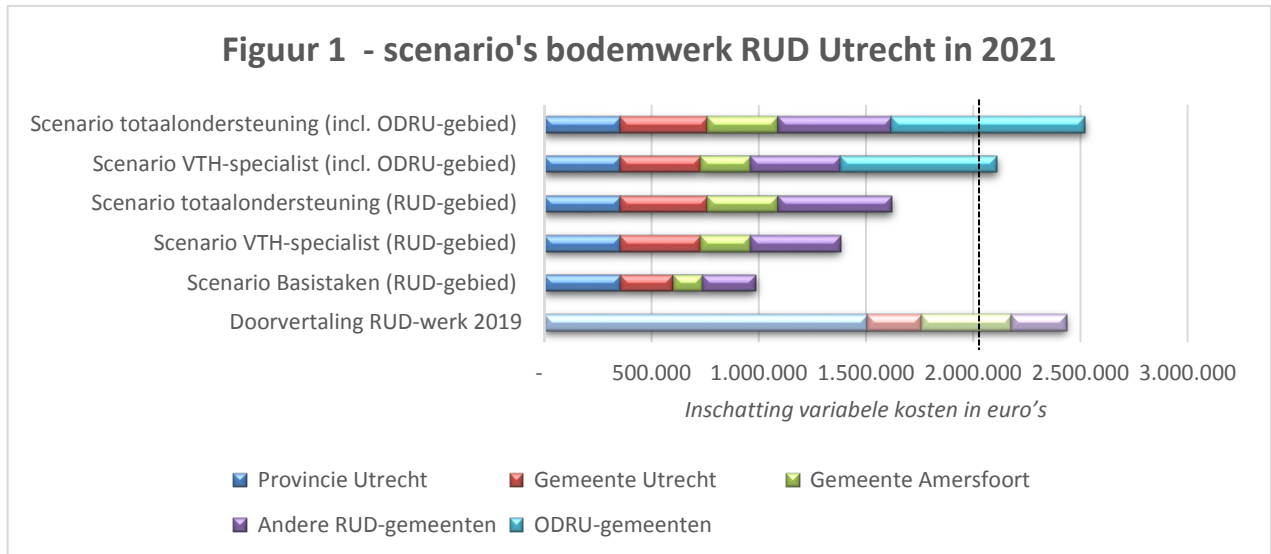
Op bodemgebied wil de RUD Utrecht zorgdragen voor een gezonde balans tussen het beschermen en benutten van de bodem en erop toezien dat de juiste kwaliteit grond op de juiste plek terecht komt. De komst van de Omgevingswet zorgt ervoor dat de werkwijze waarop deze bescherming van de bodem tot stand komt gaat veranderen. Het Omgevingsplan wordt, naast de Rijksregels, de basis voor alle initiatiefnemers die handelingen in de bodem gaan uitvoeren. Er wordt daarbij meer een gebiedsgerichte aanpak gevraagd, minder vergunningverlening en meer regulering van activiteiten. Dit betekent dat er minder gericht zal worden op onderzoek en sanering van gevallen. Daarbij zal de bodemadviseur ondersteunen om een belangenafweging met andere beleidsvelden te kunnen maken. Gemeenten krijgen hierin meer bestuurlijke afwegingsruimte door het opstellen van omgevingsvisies en -plannen. Zeker bij grote maatschappelijke opgaven als woningbouw en de energietransitie zal dit om afstemming met gemeenten vragen. Handhaving zal meer op informatie worden gestuurd, meer gericht op het gebied dan op individuele gevallen. De medewerkers bodem zijn zich aan het ontwikkelen om dit soort nieuwe dienstverlening op een goed kwalitatief niveau te kunnen aanbieden. Dit is een grote stap die de komende jaren tijd en aandacht zal vragen.

3. Risico's

Het bepalen van een richting is een belangrijke stap om deze ontwikkeling vorm te geven. Zonder richting kunnen er een aantal uitdagingen ontstaan. Het zou voor burgers en bedrijven onduidelijk kunnen worden wie waarover gaat, de RUD zou zich voorbereiden op werk dat er straks niet is en de ODRU zal naar medewerkers op zoek gaan die de RUD in dienst heeft. Daarnaast bestaat op het gebied van beleid en informatie er het risico op tegenstrijdige keuzes omdat individuele gemeenten keuzes maken, zonder het regionale belang in ogenschouw te nemen. Zo kan bijvoorbeeld de grond van de ene gemeente opeens niet bij de naburige gemeente terecht of kunnen grondstromen niet in beeld worden gebracht omdat bodeminformatie op verschillende wijzen wordt opgeslagen. Het bepalen van een richting en het nemen van actie op basis van deze richting moet zoveel mogelijk dit soort problematiek ondervangen.

4. Eigenaarsrol

Er is op 5 maart 2019 een notitie bij de regievoerders besproken waarbij er verschillende scenario's zijn voorgelegd. Dit gaf de consequenties weer van de keuzemogelijkheden. De scenario's hebben de reikwijdte van alleen basistaken tot totaalondersteuning (inclusief beleidsadvisering) aan alle gemeenten in de provincie Utrecht. In het onderstaande figuur is het financiële overzicht van de verschillende scenario's verbeeld. De stippellijn verbeeldt de doorvertaling van de huidige vaste formatie. Alles rechts van de stippellijn, voor de lichtere balk die het huidige werk verbeeldt, wordt nu ingevuld door inhuur. Keuzes die leiden naar een scenario die links van de stippellijn terecht komt, hebben het risico van frictiekosten. In de bijlage is de uitwerking van de diverse scenario's toegevoegd.

5. De richting voor bodembescherming in 2021

Het bovenstaande is op 13 maart 2019 besproken bij het Dagelijks Bestuur. Hier werd als uitgangspunt uitgesproken dat het organiseren van kwaliteit en optimale dienstverlening op bodemgebied in de regio, voorop staat. De richting, voor het organiseren van de bodembescherming in 2021, die hieruit voortvloeit is dat de RUD toe gaat werken naar één krachtig bodemloket voor de provincie Utrecht. Dit betekent dat de RUD Utrecht zich richt op totaalondersteuning op bodemgebied én vorm gaat geven aan een intensieve samenwerking met de ODRU.

5.1 Totaalondersteuning

Met totaalondersteuning voor bodem wordt bedoeld dat de RUD niet alleen specialistisch werk, maar ook ondersteuning van advies in 2021 aanbiedt. Dit soort werk wordt op dit moment al steeds meer gevraagd. Gemeenten hebben in een jaar tijd 3000 uur extra specialistisch en adviserend bodemwerk bij de RUD neergelegd. Dit nieuwe werk gaat over ontwikkelvraagstukken; zoals aan de voorkant adviseren bij het opstellen van een bestemmingsplan of een rol als adviseur en toetsers bij bodemenergieplannen. Dit werk voorkomt problemen in de uitvoering en moet leiden tot betere resultaten op lange termijn. Dit extra werk gaat ook over ondersteuning bij beleid, bijvoorbeeld hoe om te gaan met de gevolgen van de depositie vanuit chemiebedrijf Chemours. Dit zijn regionale vraagstukken die om regionale oplossingen vragen. Het lokaal oppakken leidt ook tot lokale problemen, zoals het niet meer af kunnen voeren van grond uit je gemeente als je lagere normen hanteert dan de andere gemeenten. Afstemming is hierbij essentieel.

Het regionaal aanpakken van vraagstukken zal ook zeker na invoer van de Omgevingswet benodigd zijn. Dit om op beleidsniveau een lappendeken zo veel mogelijk te voorkomen. We willen voorkomen dat de grond die in een gemeente wordt goedgekeurd voor een bepaalde functie, niet wordt geaccepteerd bij de naastgelegen gemeente.

5.2 Samenwerking met de ODRU

De RUD en de ODRU vervullen beide een rol als dienstverlener voor opdrachtgevers binnen de regio. Hierbij is er sprake van een overlap, maar vult deze dienstverlening elkaar qua kennis en kunde ook aan. De ODRU heeft meer ervaring met het innemen van een adviserende rol, terwijl de RUD meer voor haar specialistische kennis door haar opdrachtgevers wordt gewaardeerd. In de gedachte van het maximaal bundelen van kennis en expertise en complementair zijn aan elkaar, is samenwerking een logische stap. Een intensieve samenwerking betekent dat coördinatie en taakgerichte aansturing van RUD en ODRU in elkaar geschoven worden en dat er een gezamenlijke strategie geformuleerd wordt ten aanzien van dienstverlening en samenwerking. Op deze wijze kan er vanuit één bodemloket kwaliteit en optimale dienstverlening worden geleverd en kan worden voorkomen dat er binnen de omgevingsdiensten in de provincie kennis en kunde dubbel wordt georganiseerd.

6. Vervolg

De voorgestelde richting is een stap naar een 'warme overdracht' van bodemtaken van provincie naar gemeenten.¹ Als de richting van 'totaalondersteuning en intensieve samenwerking met de ODRU' wordt ondersteund, worden er twee fasen voorgesteld:

- ✓ Fase 1 - Het op bestuursniveau vormgeven van de samenwerking op bodemgebied met de ODRU, met als eindresultaat een samenwerkingsconvenant. Om deze richting tot een succes te maken zal niet alleen de RUD, maar ook de ODRU mee moeten bewegen om dit doel te bereiken. Dit betekent een gezamenlijke koers, waarbij gezamenlijk verdere invulling wordt gegeven.
- ✓ Fase 2 - Het op management- en operationeel niveau voorbereiden en organiseren van de samenwerking met de ODRU. Voor dit onderdeel zal een apart projectvoorstel worden gemaakt. Dit zal bij het regiovoedersoverleg worden voorgelegd.

Er is een risico dat de samenwerking met de ODRU én daarmee één gezamenlijk bodemloket, niet van de grond komt. In dat geval zal de RUD zich nog wel voorbereiden op totaalondersteuning voor haar gemeenten. Ook voor dit scenario zal een apart projectvoorstel worden gemaakt.

---

¹ De 'warme overdracht' bestaat uit drie pijlers: beleid, informatie en 'taken en rollen'. Op het gebied van beleid en informatie lopen, voornamelijk vanuit de provincie, al de nodige acties. Voor de 'taken en rollen', waar deze notitie zich op richt, is dit nog niet helder.